

16485

**AKTUELLE
UTENRIKSPOLITISKE SPØRSMÅL**

**Norge — EF:
Økonomisk samarbeid**

Det Kongelige Utenriksdepartement
Nr. 8 — Desember 1981

kass
327
A/1981:8

NORGE - EF

Økonomisk samarbeid

*Utgitt fra
Arendal Bibliotek*

*m
haso
327
4/1981:8*

ex 1

I N N H O L D

	Side
FORORD	4
I. INNLEDNING	6
Presentasjon av de viktigste økonomiske aspekter ved forholdet Norge-EF	
II. FORHOLDET NORGE-EF INNEN RAMMEN AV HANDELSAVTALEN	13
a) Handelspolitiske spørsmål	13
b) Utvidelsen av EF - følger for Norge	16
III. FORHOLDET NORGE-EF UTENFOR HANDELSAVTALEN	19
a) Generelt. Grunnlaget for Norges forbindelser med EF utenfor handelsavtalen	19
b) Samarbeidet mellom Norge og EF på enkelte fagområder	25
c) Høynivåmøter	31
d) Valutasamarbeid	33
IV. FISKERIFORBINDELSENE NORGE-EF	34
V. BILATERALE KONSULTASJONSORDNINGER MED ENKELTE EF-LAND	44

FORORD

Temaet for dette heftet er det økonomiske samarbeidet mellom Norge og EF.

Norges samhörighet med Vest-Europa og vår økende avhengighet av utviklingen i resten av Europa medfører at utbyggingen av våre kontakter og samarbeid med de vest-europeiske land er et sentralt element i norsk utenrikspolitikk. I denne forbindelse påkaller vårt forhold til EF særlig oppmerksomhet.

Norges forhold til EF spenner over et bredt register av saksområder og mer eller mindre institusjonaliserte kontaktformer. Det er et forhold som ikke bare har økonomiske og handelspolitiske sider, men som også har politisk interessante perspektiver. De politiske aspekter ved forholdet Norge-EF skal imidlertid ikke tas opp her. Siktepunktet for det foreliggende hefte er å gi en statusoversikt over arten og omfanget av våre økonomiske og handelspolitiske forbindelser med EF.

Heftene i Utenriksdepartementets skriftserie om "Aktuelle utenrikspolitiske spørsmål", utarbeides vanligvis av arbeidsgrupper nedsatt av departementet. Disse arbeidsgruppene har som oppgave å belyse et konkret og avgrenset problemfelt innen utenrikspolitiske emneområder, og gjøre rede for de aktuelle

problemstillinger.

Rapportene fra gruppene inneholder gruppenes egne synspunkter, og vil ikke nødvendigvis gjenspeile Utenriksdepartementets avveininger og syn. Utenriksdepartementet ønsker med rapportene å invitere til en mest mulig fruktbar meningsutveksling om spørsmålene. Det dreier seg om opplegg til videre vurderinger og debatt, ikke om fremlegging av offisielle standpunkter.

Arbeidet med dette heftet er i hovedsak utført av byråsjef Arne Sivertsen, førstekonsulent Bjørn Smørgrav, konsulentene Arve Thorvik og Odd Gunnar Skagestad, samt aspirantene Turid Bertelsen og Jan Farberg, alle Utenriksdepartementet. Dessuten har bl.a. tjenestemenn i Handelsdepartementet og ved Norges ambassade i Brussel vært konsultert.

I. INNLEDNING

Presentasjon av de viktigste økonomiske aspekter ved forholdet Norge-EF

Helt siden De Europeiske Fellesskap (EF) ble opprettet i og med Roma-traktaten av 25. mars 1957, har forholdet til denne organisasjonen spilt en sentral rolle for Norges utenriksøkonomi. På hvilken måte dette har vært tilfellet, har imidlertid variert noe opp gjennom årene, under påvirkning av slike faktorer som EFTAs opprettelse og virksomhet og utvidelsen av EF med nye medlemsstater.

Norges nåværende forhold til EF ble i hovedsak fastlagt i og med folkeavstemningen 25. september 1972, som ga et flertall mot fullt norsk EF-medlemskap (46,5 pst. JA, 53,5 pst. NEI). I stedet for medlemskap sluttet Norge i 1973 to handelsavtaler med henholdsvis Det Europeiske Økonomiske Fellesskap (EØF) og med Det Europeiske Kull- og Stålfellesskap (EKSF), heretter benevnes begge disse "handelsavtalen". I og med denne tilknytningsform har Norge vært trukket med i den handelspolitiske integrasjonsprosess som har foregått i Vest-Europa med EF som en sentral aktør. I de senere år har det dessuten funnet sted en utvikling i retning av et utvidet samarbeid Norge-EF utover det som handelsavtalen uttrykkelig omhandler. Riktignok gir handelsavtalens art. 32 de kontraherende parter anledning til "å utvikle

forbindelsene som er opprettet ved Avtalen, til å omfatte områder som ikke dekkes av denne." Denne såkalte "utviklingsklausul" er imidlertid ikke blitt benyttet. Det utvidede samarbeid Norge-EF som faktisk er kommet i stand, henger snarere sammen med Norges EFTA-medlemskap og med utviklingen i forholdet mellom EF og EFTA-landene. Dette skal vi komme nærmere inn på i et senere avsnitt (pkt. IIIa). Det skal her bare kort minnes om organisasjonen EFTAs betydning i dette bildet. Samlet utgjør gruppen av de 7 EFTA-land EFs overlegent viktigste handelspartner. (I 1980 utgjorde EF-landenes import fra EFTA-området 17,9 pst. av deres samlede import fra land utenfor EF, dvs. mer enn fra noe enkelt land. Av EF-landenes samlede eksport samme år sto EFTA-området som avtager av hele 25,4 pst., - en høyere andel enn USA, Japan og Sovjetunionen tilsammen). Med i bildet hører også at EFTA-landenes handelsavtaler med EF er skåret over samme lest, slik at EF og EFTA sammen utgjør et mektig frihandelsområde med ca. 300 millioner innbyggere.

Den gjensidige økonomiske avhengighet mellom Norge og EF er økende. Dette forhold gjør seg gjeldende ikke bare med hensyn til samhandelen, men kommer også til uttrykk på andre felter, som f.eks. industrietableringer, skipsfart, olje/gass (energisamarbeid).

Vel 70 pst. av norsk eksport, inkl. olje og gass, gikk i 1980 til EF-landene, mens 48 pst. av vår import kom fra EF-området.

Samhandelen Norge-EF utgjør rimeligvis en klart lavere andel av EFs samlede utenrikshandel enn av Norges. For EF er Norge likevel ingen ubetydelig handelspartner. I 1979 utgjorde således EF-landenes import fra Norge 2,8 pst. av deres samlede import fra land utenfor EF. Til sammenligning utgjorde importen fra Sovjetunionen og Japan henholdsvis 3,9 pst. og 4,7 pst., altså ikke påfallende mye høyere tall. Av EF-landenes eksport i 1979 sto Norge som avtager av 2,4 pst. -samme andel som Japan, mens Sovjetunionen avtok 3,3 pst. Sett fra EFs side stiller Norge som handelspartner så å si i selskap med tungvekternasjonene, - et poeng som neppe forringes ved det forhold at enkelte andre EFTA-land (Østerrike, Sveits og Sverige) har en enda større samhandel med EF.

Norske industrietableringer i EF-området må sees i sammenheng med den generelt tiltagende internasjonalisering av norsk industri. Foruten egne etableringer i utlandet omfatter slik internasjonalisering oppkjøp av eierandeler i utenlandsk virksomhet samt overføring av teknologi, arbeidskraft og kapital. Ved begynnelsen av 1981

var antallet norske industrietableringer i utlandet kommet opp i 324, som innebar en økning på 74 (ca. 30 pst.) siden 1979. Man finner den klart største konsentrasjon av norske utenlandsetableringer i Nord-Europa (Norden og Storbritannia). I EF-området finner man ialt 90 norske etableringer. Det antas at norske uteetableringer fortsatt vil bli konsentrert til Vest-Europa og at EF-landene vil komme sterkere inn i bildet.

Når EF-landene ses samlet, er disse det viktigste markedet for norsk skipsfart. Den norske handelsflåten arbeider i fraktfart mellom fremmede land. I 1980 gikk 8,2 pst. av den norske handelsflåte i fart mellom europeiske havner mens 54,3 pst. gikk i fart mellom europeiske og oversjøiske havner. Etter at Hellas gikk inn i EF har disse landene selv 26,6 pst. av verdenstonnasjen. Medlemslandene deltar i det internasjonale skipsfartspolitiske samarbeid, stort sett ut fra ønsket om å beholde en liberal adgang for alle til å delta i internasjonal skipsfart. EF-Kommisjonen har basert sitt arbeid på at skipsfartspolitikken skal gi ikke-diskriminerende markedsadgang og arbeidsvilkår. Dette er sammenfallende med norske interesser. Fra norsk side legges stor vekt på å holde nær kontakt med EF-Kommisjonen om skipsfartspolitiske spørsmål.

Ett felt som er kommet i fokus i de senere år er

energisektoren - naturligvis på grunn av Norges stilling som eksportør av olje og gass og EF-områdets situasjon som betydelig nettoimportør av de samme energiemner. Av den norske oljeproduksjonen ble i 1980 ca. 43 pst. eksportert til EF-området (i første rekke Forbundsrepublikken Tyskland, Storbritannia og Frankrike), mens 100 pst. av gassproduksjonen ble eksportert til EF (med Storbritannia og Tyskland som hovedavtagere). Å sikre seg stabile forsyninger av energi (les: olje og gass) er for EF-landene ikke bare et økonomisk, men i høy grad også et politisk anliggende, jfr. betenkelighetene ved den eksisterende avhengighet av leveranser fra OPEC-landene og - særlig for Forbundsrepublikkens vedkommende - de aktuelle perspektiver for en eventuell delvis fremtidig avhengighet av sovjetiske gassleveranser. Norges energisamarbeid med EF får derfor nødvendigvis også politiske overtoner.

I det etterfølgende vil Norges forbindelser med EF bli behandlet mer inngående både hva angår samarbeidsformer og de forskjellige fagfelter som dekkes av samarbeidet.

Stikkordmessig kan Norges forbindelser med EF skisseres som følger:

1) Samarbeid på bakgrunn av formelle avtaler:

- Frihandelsavtalen med Det Europeiske Økonomiske Fellesskap. (I tilknytning til frihandelsavtalen har det foruten konsultasjonene i Den blandede komite vært avholdt møter om bl.a. opprinnelsesregler, ikke-tollmessige handelshindringer og om statsstøtte.)
- Frihandelsavtalen med Det Europeiske Kull og Stålfellesskap. (I tillegg til drøftelsene i Den blandede komite er det siden 1978 årlig vært foretatt en brevveksling om handelen med stålprodukter).
- Fiskeriavtalen. (En kvoteordning om fisk blir forhandlet hvert år i henhold til fiskeriavtalen.)

2) Samarbeid på basis av en brevveksling eller andre ordninger:

- Skipsfart
- Luft- og landtransport
- Miljøvern
- Vitenskapelig og teknisk samarbeid. (Deltakelse i visse forskningsprosjekter under COST - Cooperation europeenne dans le domaine de la recherche scientifique et technique.)

3) Uformelt samarbeid på ad hoc-basis:

- Energispørsmål
- Økonomisk og monetær politikk
- Bistandspolitikk og nord/sør-spørsmål
- Forbrukervern.

4) Høynivåmøter:

- Årlige uformelle drøftelser på politisk nivå om sentrale tosidige og internasjonale spørsmål.

II. FORHOLDET NORGE-EF INNEN RAMMEN AV HANDELSAVTALEN

a) Handelspolitiske spørsmål

De frihandelsavtaler som Norge inngikk med EØF og EKSF trådte ikraft henholdsvis 1. juli 1973 og 1. januar 1975. Handelsavtalene fastsetter gjensidig frihandel for industrivarer og tollreduksjoner for enkelte fiske- og landbruksvarer. Tollen på de fleste industrivarer ble avskaffet 1. juli 1977. For enkelte følsomme produkter (papir) ble det fastlagt en forlenget tollnedtrapping. Tollen for disse vil være avskaffet 1. januar 1984.

Som et ledd i den såkalte Davignon-planen for Fellesskapets stålindustri undertegnet Norge 14. mars 1978 en brevveksling med EF-Kommisjonen om et prisarrangement for visse stålprodukter og ferromangan. Arrangementet innebærer at norske produsenter ved eksport til EF skal respektere EFs interne priser og opprettholde det tradisjonelle handelsmønster. Senere er brevvekslingen - med mindre endringer - blitt forlenget for et år ad gangen.

Norge har i flere år søkt kontakt med EF for å komme fram til en avtale om eksport av ost. Hensikten har vært å sikre avsetningen av Jarlsbergost på EF-markedet. Det har vært holdt flere forhandlingsrunder

uten at partene ennå er kommet til enighet.

I november 1979 ble et norsk memorandum overlevert EF-Kommisjonen om områder i tilknytning til handelsavtalen. Memorandumet omtalte de norske krav som ikke ble imøtekommet under avtaleforhandlingene, nemlig spørsmålet om forbedret markedsadgang og opprettholdelse av tollregimene i Storbritannia og Danmark for visse fiskeprodukter samt for herdet fett og fettsyrer. Man tok også til orde for flersidige drøftelser mellom EF og EFTA-landene om tekniske handelshindringer og økonomisk politikk, i tillegg til de drøftelser som allerede var innledet om opprinnelsesregler.

Spørsmålet om forbedret markedsadgang for fisk, fiskevarer, herdet fett og fettsyrer på EFs marked er blitt tatt opp ved en rekke anledninger, blant annet på møtene i den blandete komite mellom Norge og EF. Det er fortsatt ikke funnet noen løsning for disse produkter, men det skjer en løpende kontakt både med EF-kommisjonen og med enkelte EF-land. Mest utførlig har Norge drøftet disse spørsmål med Storbritannia.

EFTA-landene presenterte i mars 1975 forslag til EF om forenkling av opprinnelsesreglene. I januar 1979 fremla EF-kommisjonen to omfattende forslag til forenkling av opprinnelsesreglene i EFTA-landenes

frihandelsavtaler med EF. Alle EFTA-landene kunne akseptere forslagene. Blant EFs medlemsstater er det imidlertid ennå ikke oppnådd full enighet.

Etter et forslag fra norsk side som ble støttet av øvrige EFTA-land ble det tatt initiativ til drøftelser med Fellesskapet om tekniske handelshindringer. EF-kommisjonen inviterte deretter til et møte 20.-21. januar 1981 med EFTA-landene, hvor man diskuterte et nærmere samarbeid om tekniske handelshindringer og oppfølgingen av GATT-avtalen om samme sak. Jevnlig kontakt og utveksling av informasjon mellom EF og EFTA er nå kommet igang på dette felt.

EF tok i juli 1980 overfor de enkelte EFTA-landene opp spørsmålet om en meningsutveksling om statsstøttetiltak som skaper problemer for frihandelen. Fra norsk side aksepterte man invitasjonen til et slikt møte. Forutsetningen fra norsk side var at partene baserte drøftelsene på handelsavtalen og ikke gikk inn på berettigelsen av statsstøttetiltakene. Et første møte mellom Norge og EF-Kommisjonen fant sted i mars 1981. De norske støtteordninger ble her presentert som en del av den generelle økonomiske politikk. Det ble redegjort spesielt for prinsippene bak norsk sektorstøtte til teko-, stål- og skipsbyggingsindustrien. Det ble fremhevet at Norge ikke gir statsstøtte

til treforedlingsindustrien. Fra EFs side er det siden kommet invitasjon til nye drøftinger om statsstøtte innen spesielle sektorer. Fra norsk side vil en ikke motsette seg dette, men har forutsatt at Kommisjonen besvarer spørsmål om statsstøttetiltak i de enkelte medlemsland i EF.

b) Utvidelsen av EF - følger for Norge

Det er snart ti år siden den første utvidelsen av EF fant sted. Det kan vel med en viss rett sies at denne utvidelsen ennå ikke fullt ut er absorbert. Uenigheten om de strukturelle spørsmål innen Fellesskapet, som førte til utformingen av det såkalte "30. mai-mandatet", må således kunne ses i sammenheng med Storbritannias vanskeligheter med å finne seg helt til rette i EF.

Irland og Danmark har derimot relativt friksjonsfritt funnet sin plass i EF. Et unntak i denne forbindelse gjelder Grønland, hvor man i 1982 skal holde folkeavstemning over spørsmålet om fortsatt tilknytning til EF.

Den neste utvidelsen kom ved årsskiftet 1980-81, da Hellas ble medlem etter å ha hatt assosieringsavtale siden 1962. I løpet av en femårsperiode skal Hellas påta seg fulle forpliktelser og rettigheter i

Fellesskapet. Medlemskapet er politisk sett en markering av at Hellas tilhører Vest-Europa og at demokratiet har festnet seg.

Den neste utvidelsen gjelder Spania og Portugal. Målsettingen har vært å føre forhandlingene med disse to landene parallelt. De to land forhandler likevel om medlemskap utfra nokså forskjellige forutsetninger.

Spanias utgangspunkt er at det er et folkerikt land (37 mill.) med relativt høy industrialisering, en omfattende landbrukssektor og kraftig eksportorientering mot EF. Landet har hatt handelsavtale med EF siden 1970 og med EFTA siden 1979.

Portugal er med sine 9,8 mill. innbyggere på sin side mindre industrialisert og har en svakere økonomi enn Spania. Den viktigste eksportnæringen er tekstilindustrien. Portugal har med visse unntak deltatt i oppbyggingen av europeisk frihandel gjennom sitt EFTA-medlemskap i 20 år. Til tross for visse vanskeligheter har det politiske systemet etter revolusjonen i 1974 fungert bedre enn antatt.

Til tross for ulikhetene mellom de to søkerlandene er problemene i forhandlingene stort sett de samme.

Fellesproblemene finner man innen områdene landbruk, fremmedarbeidere og fritt arbeidsmarked, samt kanskje særlig tekstilindustrien. Særproblemer for Spania er fiskeripolitikken (Spania har en stor fiskeflåte som i de siste årene har tapt tradisjonelle fangstfelter), og det indirekte skattesystemet (moms). For Portugal står behovet for kapitaloverføringer sentralt.

Hittil har partene hatt som målsetting å fullføre forhandlingene høsten 1982 med tiltredelse fra 1.1.1984. Men nå blir det, særlig fra fransk side, sagt at EF først må rydde i sitt eget hus før man kan forhandle i detalj med nye søkerland om de mest kompliserte spørsmål. Det er derfor realistisk å anta at tiltredelsen blir forsinket i alle fall med ett år, dvs. medlemskap fra 1.1.1985.

Det er grunn til å regne med at EF-utvidelsen sydover vil bidra til å stabilisere det demokratiske politiske system i Hellas, Spania og Portugal. De tre syd-europeiske land tilfører på den ene side EF større tyngde. På den annen side er det her tale om land som med sitt lavere økonomiske utviklingsnivå vil gjøre EF enda mer heterogent enn det er i dag.

På eksportsiden vil utvidelsen neppe få omfattende konsekvenser for Norge. Portugal har gjennom sitt

EFTA-medlemskap deltatt i frihandelen i Vest-Europa i lang tid. Norge har siden revolusjonen i Portugal hatt et nært økonomisk samarbeid med dette landet såvel bilateralt som gjennom EFTA. Spania har gjennom handelsavtalene med EF og med EFTA også blitt delvis integrert i det samme frihandelssystemet som Norge. Hellas er derimot en ny frihandelspartner for Norge. Med unntak for enkelte viktige produkter (f.eks. klippfisk) er de tre nye landene pr. i dag ikke vesentlige som tradisjonelle eksportmarkeder for Norge.

De to søkerlandene, særlig Portugal, er eksportører av tekstiler til forholdsvis lave priser. Dette gjør at Norge med sin utsatte stilling på denne sektoren må ta særskilt hensyn til tekstilproblemet - særlig gjelder dette i forholdet til Portugal - i de forhandlinger som vil bli ført mellom Norge og EF-kommisjonen om innpassning av søkerlandene i Norges handelsavtaler med EF. Tekstiler var også et hovedproblem i forhandlingene i forbindelse med det greske medlemskap.

III. FORHOLDET NORGE-EF UTENFOR HANDELSAVTALEN

- a) Generelt. Grunnlaget for Norges forbindelser med EF utenfor handelsavtalen

I de første årene etter folkeavstemningen var det av innenrikspolitiske grunner lite aktuelt - eller opportunt - å drøfte mulighetene for et utvidet samarbeid Norge-EF utover handelsavtalen. Her har det imidlertid funnet sted en utvikling i løpet av de senere år, noe som bl.a. henger sammen med Norges EFTA-medlemskap og med utviklingen i forholdet mellom EF og EFTA.

Forholdet EFTA-EF har vært en sentral faktor når det gjelder utviklingen av forbindelsene Norge-EF utenom handelsavtalen, og vi skal derfor på denne bakgrunn rekapitulere hovedtrekkene i den utvikling som i så måte har foregått i de siste 4-5 år.

Den 1. juli 1977 var en merkedag for det handelspolitiske forhold mellom EF og EFTA-landene, idet man da fikk frihandel med nesten alle industrivarer på et vest-europeisk marked med ca. 300 millioner mennesker.

Denne situasjon dannet bakgrunnen for det møte som fant sted i Wien i mai 1977 mellom EFTA-landenes stats- og regjeringssjefer. Deltakerne var spesielt opptatt av forholdet til EF. I en erklæring fra toppmøtet ble det tatt til orde for å undersøke videre mulighetene for praktisk samarbeid mellom EF og EFTA-landene på en rekke nærmere angitte områder.

Wien-erklæringens siktemål var å få i stand mellom EFTA-landene og EF "økt informasjonsvirksomhet og nærmere konsultasjoner om økonomiske spørsmål og, hvor det er nødvendig, koordinere bestrebelser med sikte på å sikre opprettholdelse av frihandelen og å forbedre det alminnelige økonomiske bilde". Videre het det i erklæringen bl.a. at "muligheter og metoder bør undersøkes med sikte på å utvide samarbeidet på områder som gjelder stimulering av stabil økonomisk vekst, kamp mot inflasjon, fremme av monetær stabilitet og en samordnet utarbeidelse av rettslige normer i sektorer hvor det foreligger felles økonomiske interesser".

Fellesskapets svar på EFTA-erklæringen kom i form av en rapport fra De faste representanternes komite i Brussel (COREPER) godkjent av EFs Råd i desember 1978. I rapporten ble forslagene i Wien-erklæringen omtalt i positive vendinger. Det ble antydnet interesse for samarbeid på en rekke konkret angitte områder, og EFTA-landene ble anmodet om å gi sine kommentarer til forslagene.

Dette utspill fra EFs side ble av EFTA-landene vurdert som meget positivt og interessant, og i kommunikeet fra EFTAs ministermøte i Bodø i mai 1979 ble det uttrykt tilfredshet med Fellesskapets reaksjon på Wien-erklæringen. Fra EFTA-landenes

side var man rede til, i samarbeid med EF og på multilateralt grunnlag hvor det er hensiktsmessig, å styrke og videreutvikle frihandelssystemet. For å supplere bilaterale tiltak var EFTA-landene enige om at felles fremstøt overfor EF ville være hensiktsmessig på enkelte områder.

COREPER fremla i juni 1979 en ny rapport om forholdet EFTA/EF hvor man på bakgrunn av EFTA-landenes reaksjoner indikerte mulige felter for samarbeid. En tredje og fjerde COREPER-rapport som ble godkjent av Rådet i h.h.v. juli 1980 og juli 1981, er rent beskrivende og inneholder ikke nye forslag eller ideer. De fleste forslagene fra COREPER er enten blitt iverksatt eller er i ferd med å bli iverksatt.

Oppfølgingen av Wien-erklæringen og de fire COREPER-rapportene har skjedd både på flersidig og tosidig plan.

Mellom EFTA og EF har således drøftelser vært ført vedrørende forenkling av opprinnelsesregler, avskaffelse av tekniske handelshindringer m.v.

På norsk initiativ og etter behandling på EFTAs ministerrådsmøte i 1979 foreslo EFTA overfor EF at eksperter fra EF-kommisjonen og medlemmer av EFTAs økonomiske komite skulle møtes uformelt for å drøfte felles økonomiske spørsmål. Et slikt møte

fant for første gang sted 5. desember 1980. Fra norsk side fant man møtet nyttig og vil anbefale at lignende møter avholdes også i fremtiden. Slike kontakter anses viktige for å unngå vesentlige økonomiske ulikheter som kan sette i fare målsettinger og de fordeler frihandelen medfører. Kontaktene har dessuten betydning på bakgrunn av den økonomiske situasjon som for tiden avtegner seg i Vest-Europa, herunder den økende arbeidsledighet.

Det mest omfattende samarbeid med EF skjer på det tosidige plan mellom EF-kommisjonen og de enkelte EFTA-land og inkluderer de felter som er angitt i forannevnte COREPER-rapporter. Kommisjonen inntar en positiv holdning til samarbeid på felter av gjensidig interesse for alle parter samtidig som den betoner at kontaktene må skje på et uformelt grunnlag innenfor Kommisjonens kompetanse og uten noen form for institusjonalisering.

Den norske reaksjon på den første COREPER-rapport for såvidt angikk områder utenfor handelsavtalen ble avgitt i et memorandum som ble overlevert Kommisjonen 30. mai 1979. Den norske regjering meddelte i memorandumet at den ønsket å prioritere følgende områder i det videre samarbeid med EF: Økonomisk politikk, industripolitikk, olje- og energispørsmål, vitenskap og teknologi, transport, skipsfartsspørsmål, samarbeid med utviklingslandene

og miljøvern.

Regelmessige kontakter er siden blitt etablert mellom norske fagmyndigheter og EF innen økonomisk politikk, olje- og energisektoren, og delvis luftfart. Kontaktmøter for skipsfart og bistandsspørsmål har funnet sted siden 1977. Det er avtalt regelmessige møter vedrørende miljøvern. Samarbeidet innen vitenskap og teknikk skjer i hovedsak via norsk deltakelse i enkelte COST-prosjekter. Samarbeidet med EF på ovennevnte fagfelt er nærmere omtalt i eget notat.

I de første årene etter inngåelsen av handelsavtalen var den politiske kontakt i form av besøksutveksling mellom Norge og EF relativt beskjeden. Her har det senere skjedd en merkbar endring, og i de siste par år har det funnet sted en ganske omfattende politisk besøksvirksomhet mellom Norge og EF.

Den norske finansminister ledsaget av bl.a. statssekretæren i Finansdepartementet og sjefsdirektøren i Norges Bank besøkte EF-kommisjonen i månedsskiftet januar/februar 1980.

Handelsministrene Steen og Skauge besøkte EF-kommisjonen i henholdsvis september 1980 og desember 1981 og hadde samtaler om bl.a. handelspolitiske og skipsfartspolitiske spørsmål.

Presidenten i EF-kommisjonen Roy Jenkins, avla offisielt besøk i Norge i tiden 3.-6. juli 1980 etter invitasjon av den norske statsminister.

Allerede 10. november 1980 foretok daværende statsminister Odvar Nordli det offisielle gjenbesøk i Brussel til EF-kommisjonens president. Foruten å gjennomgå utviklingen i EF og EFs forbindelser med EFTA-landene ble tema som den økonomiske situasjon, energispørsmål og nord/sør-spørsmål tatt opp under samtalene.

Under gjennomgåelsen av de tosidige forbindelsene fremmet Kommisjonen forslag om et årlig uformelt møte på politisk nivå (høynivåmøte) mellom EF og Norge. Statsministeren stilte seg imøtekommende til slike høynivåmøter og innbød til et første høynivåmøte i Oslo på forsommeren 1981.

Den nye møteformen som således ble avtalt, blir behandlet mer utførlig i et senere avsnitt i dette heftet (pkt. IIIc).

b) Samarbeidet mellom Norge og EF på enkelte fagområder

Nedenfor følger en oversikt over samarbeidet på en del felter som ikke faller inn under handelsavtalen.

Fiskeripolitiske spørsmål er imidlertid her holdt utenfor, idet dette saksområde blir behandlet særskilt i et senere avsnitt (pkt. IV).

Miljøvern

Det har i de senere år vært lite direkte kontakt mellom Norge og EF-Kommisjonen om miljøvernsspørsmål. Dette har i stor grad hatt sammenheng med problemene omkring sur nedbør, hvor Norden og enkelte sentrale EF-land var "hovedmotstandere" i arbeidet med å få i stand en konvensjon innenfor FNs Økonomiske Kommissjon for Europa (ECE). Dette, sammen med det faktum at samarbeidet om miljøvernsspørsmål for øvrig var konsentrert i OECD, gjorde det den gang vanskelig å utvikle en direkte og kontinuerlig kontakt mellom Norge og EF-kommisjonen på dette område. ECE-konvensjonen er nå forlengst vedtatt. På basis av den brevveksling som ble foretatt i februar 1981 mellom miljøvernminister Rolf Hansen og kommisjonsmedlem Narjes ble det holdt et første kontaktnøte mellom Norge og EF-Kommisjonen i Oslo i september 1981. Dette markerte innledningen til en mer regelmessig informasjonsutveksling på miljøvernområdet.

Transport

Både på skipsfarts- og luftfartsområdet har Norge og EF-kommisjonen gjennom lengre tid hatt kontakt og samtaler om spørsmål av felles interesse. Etter de norske faginstansers syn har disse kontaktene vært meget tilfredsstillende, og de har gitt Norge anledning til å fremme synspunkter på visse sider av utformingen av både skipsfartspolitikken og luftfartspolitikken i EF.

På møtet mellom daværende utenriksminister Frydenlund og EF-kommisjonens visepresident Haferkamp i juli 1981 ble det vedtatt å formalisere disse kontaktene ytterligere gjennom to brevvekslinger.

Den ene brevvekslingen - som fra norsk side ble undertegnet av Utenriksministeren og Samferdselsministeren - fastsetter kontakter om luftfartspolitiske spørsmål og om vei-, jernbane- og kysttransportpolitikk.

Denne andre brevveksling - fra norsk side undertegnet av Utenriksministeren og Handelsministeren - fastsetter kontakter om skipsfartspolitiske spørsmål, hvor man tar sikte på å fremme samarbeid og utveksling av synspunkter. Kontaktene vil dekke multilaterale og bilaterale spørsmål av felles interesse.

Partene tar på transportsektoren sikte på å møtes to ganger pr. år.

Energi

Det har vært holdt orienterende møter vekselvis på embetsmannsnivå og ministernivå i de siste årene. Siste møte på ministernivå mellom statsråd Gjerde og kommisjonsmedlem Brunner fant sted i Oslo i 1979. Et planlagt møte mellom Arvid Johanson og kommisjonsmedlem Davignon i Paris i desember 1980 ble av praktiske grunner avlyst.

Et orienterende møte på embetsmannsnivå ble holdt i Oslo i september 1981. På møtet ble det utvekslet opplysninger om bl.a. pris- og markedsforhold for petroleumsprodukter, industri- og energiavtalen med Sverige, raffineringsindustrien i EF og produksjonsutsiktene for olje og gass i årene fremover.

Fra norsk side har man tidligere gitt orienteringer om norske oljepolitiske spørsmål, konsesjons-, utbyggings- og avsetningspolitikk. Fra EF-kommisjonens side har man bl.a. orientert om generelle energipolitiske spørsmål (forbruksutvikling og energiforsyning), om Kommisjonens informasjonssystem og rapporter om energispørsmål, og om Kommisjonens

forskningsprogram.

Økonomisk politikk

Fra og med høsten 1979 ble det etablert en uformell bilateral kontaktordning mellom ledende embetsmenn i EF-Kommisjonen og i Finansdepartementet. Man tok sikte på ett til to møter i året for å utveksle synspunkter på den internasjonale økonomiske utvikling på kort og mellomlang sikt og for å drøfte faglige spørsmål vedrørende økonomisk politikk. Hittil har det vært holdt tre møter.

Ordningen har virket tilfredsstillende. For norske myndigheter er EFs prognoser et nyttig supplement til det materiale som utarbeides av OECD. Videre har drøftelsen av den økonomiske politikken som har vært ført i EF - kanskje særlig i de store EF-landene - gitt innsikt i de problemer man står overfor. Endelig har møtene gitt anledning til å gi uttrykk for faglige synspunkter på den økonomiske politikken som blir ført i EF og å gi opplysninger om den økonomiske utviklingen og politikken i Norge. I fremtiden er det tenkt at disse møtene også skal omfatte valutaspørsmål. I tillegg til disse faste møtene på embetsmannsnivå har det også funnet sted møter på politisk nivå om økonomisk politikk.

Bistandspolitik og nord/sør-spørsmål

Det har i en del år vært kontakt med EF om bistandsspørsmål (senest i 1980). Sommeren 1980 ble det for første gang holdt et møte med Kommisjonen om nord/sør-spørsmål med tilknytning til forberedelsene av globale forhandlinger og den nye internasjonale utviklingsstrategi.

Forbrukervern

Et første kontaktmøte, som omfattet en rekke emner i tilknytning til forbrukervern, ble holdt mellom eksperter i Brussel i slutten av april 1980. Ekspertene var enige om fortsatt kontakt f.eks. en gang i året.

Samarbeid om vitenskap og teknikk (COST)

Dette er et forskningssamarbeid innen EF som er åpent også for andre europeiske land. De konkrete forskningsprosjekter blir etablert på grunnlag av prioriterte prosjekter i de enkelte medlemsland. Prosjektene blir samordnet over landegrensene for å oppnå en hensiktsmessig internasjonal arbeidsdeling.

COST er bare et koordinerende organ og finansierer ikke prosjektene. Det er for tiden 30 prosjekter igang eller under forberedelse. I 1981 deltok Norge i 4 prosjekter. Disse gjaldt oseanografi og meteorologi, kystsonenes økonomi, vannforurensning samt håndtering av kloakkslam. Det synes å være gode utsikter til å øke antallet på prosjekter som Norge deltar i.

c) Høynivåmøter

De enkelte EFTA-lands bilaterale forbindelser med EF utviser et gjennomgående ensartet mønster, med nær identiske handelsavtaler hvor blandede komiteer inngår som organ for overvåkning av samarbeidet innen handelsavtalene. I de blandede komiteer møter representanter for alle de 10 EF-medlemsland, og møtene gir således liten anledning til fri meningsutveksling. Møtene har fått et noe formalistisk preg med opplesing av innlegg som er utvekslet på forhånd.

Spørsmål utenfor handelsavtalene blir stadig viktigere i forholdet mellom EF og andre europeiske land. EF føler dessuten behov for kontakter på politisk nivå med andre europeiske land. Overfor Norge fremla Kommissjonen i september 1980 forslag om høynivåmøter for å utbygge samarbeidet. Opplegget

ble fra norsk side endelig akseptert av daværende statsminister Nordli i møte med Kommissjonens president Roy Jenkins i Brussel i november 1980. Det årlige høynivåmøtet som nå er kommet i stand, vil normalt komme i stedet for ett av de to årlige møter i den blandede komite under handelsavtalen. Det er likevel enighet om at man kan holde et møte nummer to i den blandede komite etter behov.

Av de andre EFTA-landene var det bare Sverige som aksepterte den nye møteform.

Det første høynivåmøte ble holdt i Oslo 26. juni 1981. Fra Kommissjonen møtte en delegasjon ledet av visepresident Haferkamp. Den norske delegasjonen ble ledet av daværende utenriksminister Frydenlund. Daværende handelsminister Gjestebø deltok også.

Møtet innledet en ny fase i samarbeidet mellom Norge og EF ved at det for første gang på politisk nivå ble foretatt en full gjennomgang av det tosidige økonomiske samarbeid. En viss opptrapping av noen av kontaktordningene fant også sted. Møtet ga ingen konkrete resultater i form av løsninger på bilaterale problemer, men det var heller ikke forutsetningen med det første møtet.

Det ble lagt grunnlag for en åpen kanal mellom Oslo og Kommissjonen, og Haferkamp la flere ganger

under besøket vekt på at direkte personlig kontakt på alle relevante nivåer var mulig og ønskelig. Den uformelle møteform fungerte bra, og den vil formentlig i store trekk bli fulgt også ved det neste møtet som skal holdes i Brussel sommeren 1982. Møtet viste at det er nyttig å få koordinert alle sider av vårt forhold til EF. Høynivåmøtet vil i første rekke ha en overordnet koordinerende funksjon for det bilaterale samarbeidet og være et forum for utveksling av informasjon og synspunkter på flersidige spørsmål.

d) Valutasamarbeid

Norge deltok i årene 1972-79 i det europeiske valutasamarbeid (den såkalte "Slangen"). Dette samarbeid ble i 1979 avløst av det mere omfattende europeiske valutasystem EMS (European Monetary System).

Mange elementer fra den tidligere valutaslangen er innebygget i EMS. Dessuten kommer etableringen av en europeisk valutaenhet (ECU) som hjørnesten i systemet. ECUs verdi og sammensetning tar utgangspunkt i den europeiske regneenhet som i dag benyttes. ECU fremgår av en kurv bestående av EF-landenes valutaer i forhold til deres økonomiske betydning.

Hovedmålsettingen med EMS er å skape en sone med valutastabilitet i Europa.

Alle EF-land med unntak av Hellas og Storbritannia er medlemmer. Hellas skal etter planen knyttes til deler av systemet innen 1985, mens Storbritannia til tross for sin prinsipielle godkjenning av EMS foreløpig ikke har tiltrådt systemet.

Systemet er åpent for tredjeland med spesielle økonomiske og finansielle forbindelser til EF.

I de 2 1/2 år EMS har vært i funksjon har erfaringene vært relativt positive. Medlemslandenes valutakurser har vært langt mer stabile enn tidligere.

Norge valgte ikke å bli tilsluttet EMS. Regjeringen gjorde det imidlertid klart i 1979 at Norge ville kunne ta spørsmålet opp til ny overveielse dersom Storbritannia og Sverige (to av våre viktigste handelspartnere) ble medlemmer i EMS.

IV. FISKERIFORBINDELSENE NORGE-EF

Avtalegrunnlaget

Grunnlaget for fiskerisamarbeidet mellom Norge og EF er den avtale om fiskerier som partene har inngått (rammeavtalen). Avtalen ble forhandlet vinteren 1976-77, undertegnet 27. februar 1980 og satt i kraft 16. juni 1981 (se St.prp. nr. 90 (1980-81)). Ifølge avtalens bestemmelser ble den anvendt midlertidig fra undertegningsdagen, og også før det ble hovedbestemmelsene i avtalen anvendt i henhold til enighet mellom partene.

Hovedinnholdet i avtalen er at hver part skal tillate fiskefartøyer fra den annen part å fiske innenfor sitt fiskerijurisdiksjonsområde. Fisket er begrenset til de kvoter som hver av partene etter konsultasjoner fastsetter for den annen parts fiske. Det skal tilstrebes en tilfredsstillende balanse i det gjensidige fiske, og dette innebærer at EFs fiske i norsk sone må reduseres. Balansen skal være nådd innen utgangen av 1982. Avtalen inneholder ellers betingelsene for fisket, bestemmelser om samarbeid om forvaltning og vern av fiskebestandene m.v.

På grunnlag av rammeavtalen har Norge og EF hvert år siden 1978 blitt enige om årlige kvoter i

hverandres soner. Inntil 1980 ble denne enighet nedfelt i en "protokoll" (agreed record of conclusions) fra kvotekonsultasjonene. Protokollen med vedlegg inneholdt delegasjonsledernes anbefalinger til sine myndigheter og var i seg selv ingen bindende avtale. På norsk side var man imidlertid tilbøyelig til anse at partene ved å benytte seg av kvotene bandt seg også til de øvrige bestemmelser som protokollen inneholdt. Saken ble aktualisert da EF-kommisjonens fiskeriavdeling høsten 1980 ga uttrykk for - også offentlig - at EF ikke var forpliktet til å utlevere fangstoppgaver for fisket i Nordsjøen, til tross for en bestemmelse i kvoteprotokollen. Under kvotekonsultasjonene for 1981 ble partene derfor enige om at kvoteprotokollen for fremtiden skulle gis form av en bindende internasjonal avtale.

Kvoteprotokollene for 1980 og 1981

Ett av målene for rammeavtalen er som nevnt å oppnå en tilfredsstillende balanse i det gjensidige fisket. Det er enighet om at denne balansen skal baseres på verdien av fangstene. Kvantum må da omregnes, og dette gjøres ved hjelp av såkalte torskeekvivalenter (t.e. - 1 000 tonn torskeekvivalenter), som gir den relative verdi av hvert enkelt fiskeslag i forhold til torsk som

er satt lik 1. Prisene er ikke de samme alle steder og varierer også med formål (konsum - mel/olje) og over tid. Hittil er brukt EFs priser. Bruk av norske priser eller en kombinasjon av EFs og norske priser eller priser i de enkelte av EFs medlemsstater ville gi ulike resultater av balanseberegningene. Fra EFs side er det nå under konsultasjonene antydnet bruk av andre prisforhold under beregningene.

Balanseberegningene foretas på grunnlag av de kvoter hver part gir den annen av sine eksklusive bestander, og - når det gjelder fellesbestandene i Nordsjøen - hver parts overføringer til den annen av sine soner. Totalkvoten (TAC) av en bestand fordeles på partenes soner i henhold til antatt sonetilhørighet. Sonetilhørigheten er først og fremst basert på fordelingen av den fiskbare del av bestanden, men flere kriterier kan tas i betraktning. Det er ikke endelig enighet mellom Norge og EF om sonetilhørigheten, som også kan endre seg over tid. Overføring av deler av soner til den annen part anses som en kvote som tildeles vedkommende part, og teller altså i balanseberegningen.

Kvoteprotokollen for 1980 ble undertegnet 19. desember 1979. Den inneholdt kvoter som ga Norge rett til å fiske 392 000 tonn i EF-sonen og EF 325 900 tonn i norsk sone. Tross sterkere reduksjon av ubalansen i det gjensidige fiske enn opprinnelig forutsatt,

ga dette fortsatt EF en klar verdimesig overvekt, idet overføringsbalansen var 18,6 t.e. i EFs favør. Etter revisjoner i løpet av året var balansen 21 t.e. i EFs favør. En jevn reduksjon av ubalansen i fisket over årene 1977-82 ville ha tillatt en balanse i EFs favør som lå over dette.

For 1981 er, som nevnt ovenfor, kvoteprotokollen inngått i form av en bindende avtale. Avtalen utgjøres av en brevveksling med vedlegg (som inneholder de generelle bestemmelser) og tabeller over de konkrete fiskekvoter. Konsultasjonene for 1981 ble avsluttet med undertegning av en forhandlingsprotokoll og parafering av brevvekslingen med vedlegg og tabeller i Oslo 11. desember 1980. På EFs side ble avtalen godtatt av Rådet først 27. januar 1981, den ble deretter forelagt EF-parlamentet, godkjent ved rådsforordning 27. mars 1981, og brevvekslingen ble foretatt i Brussel 11. mai 1981.

Ved inngåelsen av avtalen hadde EF en overføringsbalanse i sin favør på 20,1 t.e. Norge kunne fiske 329 000 tonn i EF-sonen, mens EF kunne fiske 340 000 tonn i norsk sone. Avtalen ble revidert i juli, da totalkvotene for torsk og hyse i Nordsjøen ble øket på grunnlag av vitenskapelige anbefalinger, og det ble - for første gang siden februar 1977 - åpnet et sildefiske i (den sørlige del av) Nordsjøen.

Av praktiske grunner ga Norge avkall på en sildekvote sør i Nordsjøen og valgte heller å satse på en kvote på 10 000 tonn av den vestlige sildebestand (vest for Skottland). Til gjengjeld overførte Norge ytterligere kvanta torsk og hyse til EF, ialt 14 000 tonn. Etter disse justeringer, samt øket kolmulekvote til Norge og EF, har EF en balanse i sin favør på 23,9 t.e.

Gjennomføringen av kvoteprotokollene

Det er i gjennomføringen av kvoteprotokollene at problemene i forholdet til EF oppstår. Problemene er en følge av at EF ennå ikke har vært i stand til å vedta en felles fiskeripolitikk og er blitt forsterket av at tilgjengelige fiskemengder blir stadig mindre. Kort forklart innebærer den manglende fiskeripolitikk at det ikke foreligger noe rådsvedtak som grunnlag for Kommisjonen til å gi medlemsstatene bindende pålegg m.h.t. forvaltningen av fiskebestandene.

I praksis medfører den manglende enighet om en felles fiskeripolitikk at Rådet er ute av stand til å treffe beslutning om totalkvoter og fordeling av kvoter på medlemsstatene. Medlemsstatene fortsetter dermed å legge til grunn det de mener er en rimelig andel for sine fiskere. Rapporteringslinjene fra fiskefartøyet til Kommisjonen er lange; når

fangsttallene viser at det nærmer seg overfiske, vil overfisket allerede være et faktum. Kommisjonen har heller ikke myndighet til å stanse fisket, men kan rette henstillinger til medlemsstatene. Den har heller ingen mulighet for å kontrollere at et fiske faktisk er stanset.

For 1981 har Norge som nevnt en bindende kvoteavtale med EF, godkjent ved rådsvedtak. Dette gir - formelt sett - Kommisjonen en sterkere stilling, men medfører fortsatt ingen fordeling av EF-kvotene på medlemsstatene, forkorter ikke rapporteringslinjene og gir ikke Kommisjonen faktisk kontroll med fisket. Ved en melding fra Kommisjonen 3. juli 1981 er gjort oppmerksom på at fisket etter torsk, hyse, sei, rødspette og makrell i Nordsjøen og Skagerrak skal opphøre når kvoten er oppfisket, i den hensikt å overholde den bindende avtale med Norge. Melding om opphør skal gis i Offisielt Kunngjøringsblad tre dager før opphørsdato. De tiltak som fra EFs side var truffet, kunne - som ventet - f.eks. ikke hindre overfiske av makrell også i 1981 før fisket ble stanset. Det kan også være tvilsomt om makrellfisket faktisk ble stanset som bestemt av Kommisjonen.

Overfiske er altså stikkordet for de praktiske følger av manglende gjennomføring av kvoteprotokollene fra EFs side. Den vestlige makrellbestand (Norge

mener, i motsetning til EF, at denne er en fellesbestand, men har for praktiske forvaltningsformål hittil gått med på å anse den som eksklusiv (EF-bestand) har vært overfisket hvert år siden 1978. Det samme gjelder torsk (overfisket med 50 000 tonn i 1978). Som følge av dette overfisket overleverte Norge i november 1979 et memorandum til EF-kommisjonen og ga uttrykk for at man anså det som en betingelse for norsk gjennomføring av kvoteordningen for fellesbestandene i Nordsjøen at lignende reguleringer ble gjennomført også av EF.

I første omgang ble resultatet en ny bestemmelse i kvoteprotokollen for 1980 om at partene skulle ha adgang til å treffe passende tiltak dersom nødvendige reguleringstiltak ikke var truffet av den annen part innen 31. mars. Denne bestemmelse ble benyttet av Norge da EF i 1980 overfisket makrellbestanden i Nordsjøen. Norge anså seg ubundet av den omforente makrellkvote og gjenåpnet et eget makrellfiske på 5 000 tonn. Det betydelige overfisket førte også til at Norge sendte en delegasjon ledet av statssekretæren i Fiskeridepartementet, til de viktigste fiskerihovedsteder i EF.

Også i 1981 har det innen EF vært et betydelig overfiske av makrell (21 349 tonn fisket av en kvote på 8 900 tonn). Norge har overlevert en

protestnote og igjen sagt seg ubundet av den omforente makrellkvote. Samtidig har man likevel gjort oppmerksom på at man i år vil søke å unngå å gjenåpne det norske makrellfisket. EFs overfiske må imidlertid få betydning for kvoteavtalen for 1982.

Under kvotekonsultasjonene senhøstes 1980 ble det fra EFs side overlevert fangstoppgaver som viste at torske- og hysekvotene allerede var oppfisket og overfisket. Norge reagerte med å stanse EFs fiske etter disse fiskeslag i norsk sone og henstilte til EF om å stanse fisket også i EF-sonen. Siden Kommisjonen ikke var i stand til å stanse fisket, svarte Norge med å stanse EF-fisket i norsk sone også av sei, hvitting og rødspette.

Den kvoteavtale man ble enig om i desember 1980, ble ikke straks godtatt av EFs Råd. Det var derfor ingen intern EF-hjemmel for norsk fiske i EF-sonen. I denne situasjon kunne Norge heller ikke tillate EF-fiske i norsk sone, og fra nyttår 1981 var det i realiteten brudd på de gjensidige fiskeriforbindelser mellom Norge og EF. Først i slutten av januar 1981 godtok Rådet kvoteavtalen i prinsippet, og det gjensidige fisket ble gjenopptatt fra 29. januar.

Denne situasjon med overfiske av viktige fiskebestander og manglende gjennomføring av kvoteprotokollene

har vært klart utilfredsstillende for Norge. De problemer vi står overfor, kan kort skisseres slik:

- a) Forholdet til fiskerne. Det er meget vanskelig å vinne forståelse for harde kvotebegrensninger og andre reguleringstiltak sålenge norske fiskere har inntrykk av at andre staters fiskere ikke er underlagt de samme reguleringer.
- b) Ressursmessige virkninger av en permanent overbeskatning av viktige konsumfiskbestander i Nordsjøen på kortere og lengre sikt.
- c) Utformingen av de fremtidige fiskeriforbindelser med EF i en situasjon hvor det er uvisst om EF har de nødvendige fullmakter til å kontrollere overholdelsen av de avtalte kvoter.

Den manglende enighet innen EF om en felles fiskeripolitikk medfører således alvorlige friksjoner i samarbeidet. Bildet av Norges fiskeriforbindelser med EF inneholder imidlertid også positive elementer. I samsvar med rammeavtalens bestemmelser og forutsetninger har norske myndigheter og EF-kommisjonen jevnlig konsultasjoner og løpende kontakt. Det nære, pragmatiske samarbeidet, bl.a. om forvaltningen av fellesbestandene i Nordsjøen, innebærer at partene kjenner hverandres syn og reduserer faren for konflikt.

V. BILATERALE KONSULTASJONSORDNINGER MED ENKELTE EF-LAND

Bilaterale konsultasjoner med enkelte EF-land om økonomiske spørsmål inngår som et viktig element i norsk Europa-politikk. Formålet med konsultasjonene er en bred og uformell gjennomgang av viktige tosidige og flersidige økonomiske og handelspolitiske spørsmål. Dagsorden for konsultasjonene omfatter vanligvis tema som den økonomiske situasjon, samhandelen, aktuelle bilaterale spørsmål, OECD- og GATT-spørsmål, nord/sør-dialogen samt andre aktuelle tema.

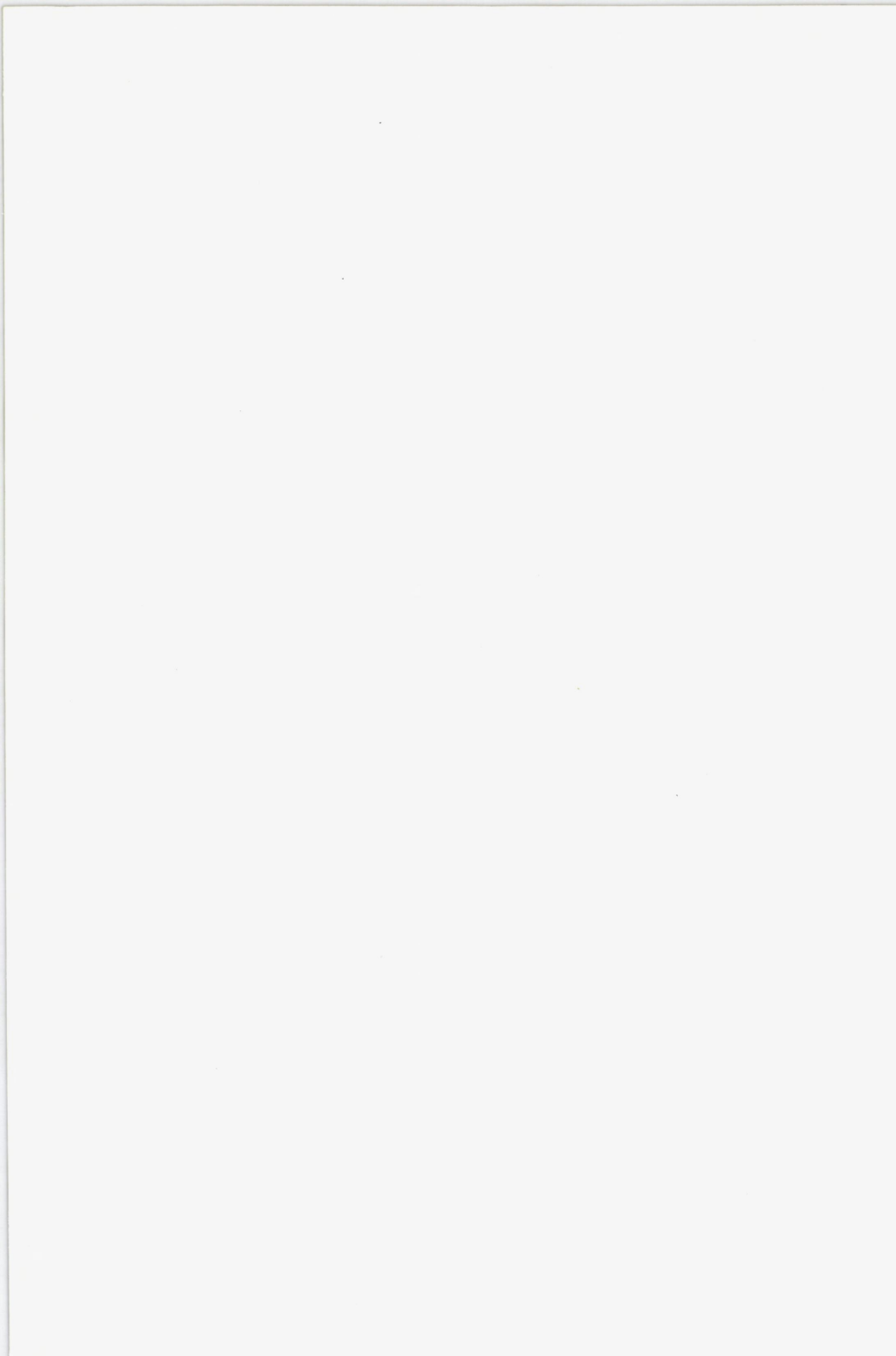
Konsultasjonene foregår på embetsmannsplan med ekspedisjonssjefen i Utenriksdepartementets Utenriksøkonomiske avdeling som leder av den norske delegasjonen.

Slike konsultasjoner kommer til dels i tillegg til de handels- og skipsfartspolitiske drøftelser som Handelsdepartementet har med en rekke EF-land. Øvrige departementer har også kontaktpvirksomhet med de enkelte EF-land innenfor sine fagfelt.

Oljevirkosomheten i Nordsjøen har medført økt interesse for Norge hos EF-landene. Interessen

knytter seg både til olje- og gassleveranser fra Nordsjøen og til deltakelse i virksomheten på norsk kontinentalsokkel. Et nærmere industri- og energisamarbeid er blitt et sentralt tema i konsultasjonene med flere EF-land.

26. 09. 83

Tidligere utgitt:

— Mars 1981

Nr. 1 — August 1981

Nr. 2 — September 1981

Nr. 3 — September 1981

Nr. 4 — September 1981

Nr. 5 — Oktober 1981

Nr. 6 — November 1981

Nr. 7 — November 1981

Nr. 8 — Desember 1981

— Kjemiske våpen

— Arbeidet for et totalforbud
mot kjernevåpenprøver —
norske bidrag

— Konsekvensanalyser

— Rustningskontroll i Europa

— Restriksjoner på eksport
av kjernefysisk materiale
og utstyr

— Nedrustning og utvikling

— Garanti mot bruk av
atomvåpen?

— Norge — EF:

Økonomisk samarbeid

Henvendelser om skriftserien skjer til
Utenriksdepartementet, Avdeling for Planlegging og
Utredning, Oslo Dep.

ISBN 82-7177-111-6

LOBO, Oslo

